

เศรษฐศาสตร์เข้าเส้น

‘ไอ้ส้ม’

สารบัญ

บทนำ เมื่อสมองเล่นตลกกับกระเป๋าดังค์	5
บทที่ 1 บัญชีในใจ	7
บทที่ 2 อาการ FOMO ในโลกการลงทุน เมื่อรถไฟขบวน ความมั่งคั่งกำลังวิ่งหนีคุณไปต่อหน้าต่อตา	15
บทที่ 3 เส้นหักของของถูก	23
บทที่ 4 Polymarket และฝูงชน	30
บทที่ 5 ต้นทุนจม	38
บทที่ 6 ปรากฏการณ์สมอเรือ	46
บทที่ 7 ความเกลียดชังการสูญเสีย	53
บทที่ 8 ปรากฏการณ์ความเป็นเจ้าของ	61
บทที่ 9 ความย้อนแย้งของตัวเลือก	69
บทที่ 10 อดีตต่อปัจจุบัน	77
บทที่ 11 อดีตยืนยัน	85
บทที่ 12 ปรากฏการณ์รัศมีเปล่งประกาย	93
บทที่ 13 เกมมิฟิเคชัน	101
บทที่ 14 พฤติกรรมฝูงชน แห่ตามกันไปตายที่ปลายดอย	109
บทที่ 15 ภาพลวงตาของการควบคุม	116
บทที่ 16 ความเจ็บปวดจากการจ่าย	124
บทที่ 17 ปรากฏการณ์ตัวหลง	132
บทที่ 18 ความมั่นใจเกินเหตุ	139
บทที่ 19 กรอบความคิดแบบขาดแคลน	146
บทที่ 20 บทสรุปสะกิดตัวเองให้รวยขึ้น	154

ไอ้ส้ม

เกี่ยวกับผู้เขียน :
แมวส้มตัวหนึ่ง

ผลงาน :
ค้นจากชื่อ 'ไอ้ส้ม' ได้ใน
Online Book Store ที่ต่างๆ

ช่องทางติดต่อ :
9bearkung@gmail.com

บทนำ เมื่อสมองเล่นตลกกับ กระเป๋าทังค์

*คุณมั่นใจแค่ไหนว่าทุกการใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เป็นความตั้งใจของคุณ
แบบร้อยเปอร์เซ็นต์*

เรามักคิดว่าตัวเองเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล โดยเฉพาะเรื่องเงินทอง เราเชื่อว่าเรา
คำนวณความคุ้มค่า เปรียบเทียบราคา และตัดสินใจอย่างรอบคอบที่สุดแล้ว แต่
ในความเป็นจริง สมองของเรากลับซ่อนกลไกบางอย่างที่คอยชักใยอยู่เบื้องหลัง ทำให้
เราผลอซื้อของที่ไม่ได้อยากได้ จ่ายแพงกว่าที่ควรจะเป็น หรือแม้แต่ยอมเป็นหนี้เพียง
เพราะอารมณ์ชั่ววูบ ยินดีต้อนรับสู่โลกของเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม ที่จะพาคุณไป
สำรวจความไร้เหตุผลที่ซ่อนอยู่ในกระเป๋าสตางค์ของคุณเอง

ความไร้เหตุผลที่คาดเดาได้

เศรษฐศาสตร์ดั้งเดิมเชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผลสมบูรณ์แบบ แต่เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมมองเห็นความจริงที่ต่างออกไป เรามักตัดสินใจผิดพลาดทางการเงินซ้ำแล้วซ้ำเล่าด้วยรูปแบบเดิมๆ

- เราไม่ได้คำนวณเก่งเสมอไป บ่อยครั้งที่เราใช้อารมณ์และทางลัดของสมองในการตัดสินใจเรื่องเงินมากกว่าการวิเคราะห์ด้วยตรรกะ
- ความเจ็บปวดจากการสูญเสียมีน้ำหนักมากกว่าความสุขจากการได้รับ เราจึงมักทำเรื่องไม่สมเหตุผลเพียงเพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกเสียตาย
- บริบทรอบตัวมีอิทธิพลมหาศาลต่อการเปิดกระเป๋าตังค์ ไม่ว่าจะเป็นป้ายลดราคา บรรยากาศร้าน หรือแม้แต่ที่มาของเงินก้อนนั้น
- ความผิดพลาดเหล่านี้ไม่ใช่ความบังเอิญ แต่เป็นความไร้เหตุผลที่คาดเดาได้ ซึ่งทำงานอย่างเป็นระบบและฝังลึกอยู่ในกลไกจิตวิทยาของเราทุกคน

แล้วทำไมเงินจำนวนเท่ากันถึงมีค่าไม่เท่ากันในความรู้สึกของเรา

บทที่ 1 บัญชีในใจ

ทำไมโบนัส 10,000 บาท ถึงละลายเร็วกว่าเงินเดือน 10,000 บาท

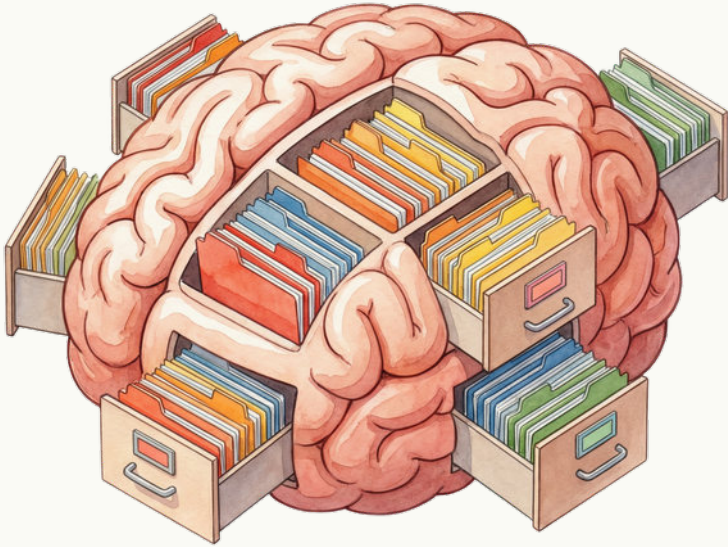
คุณเคยสงสัยไหมว่า ทำไมเวลาเราได้เงินเดือน เราถึงวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ แบ่งเป็นค่าอาหาร ค่าเดินทาง และเงินออมอย่างเป็นระเบียบ แต่พอเป็นเงินโบนัสหรือเงินลาภลอยจำนวนเท่ากัน เรากลับรู้สึกที่สามารถนำไปซื้อของฟุ่มเฟือยหรือเลี้ยงฉลองได้อย่างเต็มที่โดยไม่รู้สึกเสียดาย ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว เงินทั้งสองก้อนก็มีมูลค่าเท่ากันทุกประการ ความลึบนี้ซ่อนอยู่ในกลไกทางจิตวิทยาที่เรียกว่า "บัญชีในใจ" ซึ่งทำให้เราเผลอให้ค่าและกำหนดวิธีการใช้เงินแต่ละก้อนแตกต่างกันไปโดยไม่รู้ตัว

เงินก็คือเงิน... จริงหรือ

ในทางคณิตศาสตร์ แแบงค์พันหนึ่งใบมีค่าเท่ากับหนึ่งพันบาทเสมอ ไม่ว่าคุณจะได้มันมาจากหยาดเหงื่อแรงงาน การเก็บหอมรอมริบ หรือการถูกรางวัล เลขท้ายสองตัว ตรรกะพื้นฐานบอกเราว่าเงินก็คือเงิน มันมีอำนาจซื้อเท่ากัน และสามารถนำไปชำระหนี้ได้ตามกฎหมายเหมือนกันทุกประการ แต่ในความเป็นจริง สมอของเรากลับไม่ได้คิดคำนวณด้วยสมการทางคณิตศาสตร์ที่ตรงไปตรงมาเช่นนั้น ลองจินตนาการดูว่า หากคุณทำงานล่วงเวลาจนได้โบนัสหนึ่งก้อน คุณอาจจะนำไปฝากธนาคารหรือใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง แต่ถ้าคุณบังเอิญได้เงินก้อนนั้นมาจากโชคลาภ พฤติกรรมการใช้จ่ายของคุณมักจะเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง

"ทำไมสมอของเราถึงปฏิบัติกับเงินที่ได้จากการถูกหวย ราวกับว่ามันเป็นอาหารที่กำลังจะบูดและต้องรีบใช้ให้หมด"

ความขัดแย้งนี้เกิดขึ้นเพราะมนุษย์ไม่ได้ตัดสินใจด้วยเหตุผลเพียงอย่างเดียว อารมณ์ความรู้สึกและที่มาของเงินก้อนนั้นเข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิธีที่เราจะใช้จ่าย เงินที่ได้มาด้วยความเหนื่อยยากจะถูกประทับตราในใจว่ามีค่าและต้องหวงแหน ในขณะที่เงินที่ได้มาอย่างง่ายดายมักจะถูกมองว่าเป็นเงินฟรีที่สามารถนำไปปรนเปรอตัวเองได้โดยไม่ต้องรู้สึกผิด นี่คือจุดเริ่มต้นของความไม่เป็นเหตุเป็นผลทางเศรษฐศาสตร์ที่น่าสนใจที่สุด เมื่อตรรกะตัวเลขถูกบิดเบือนด้วยกลไกทางจิตวิทยา สมอของเราจึงแอบสร้างระบบบัญชีที่มองไม่เห็นขึ้นมาเพื่อจัดการกับเงินแต่ละก้อนด้วยมาตรฐานที่แตกต่าง

ทฤษฎีบัญชีในใจของริชาร์ด เทเลอร์

การแปะป้ายกำกับเงินในสมอง

ริชาร์ด เทเลอร์ นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ได้เสนอทฤษฎี "บัญชีในใจ" (Mental Accounting) ซึ่งอธิบายว่ามนุษย์ไม่ได้มองเงินทุกบาททุกสตางค์เท่ากัน แต่เรามักสร้างบัญชีที่มองไม่เห็นขึ้นในสมอง และจัดสรรเงินลงในแฟ้มหมวดหมู่ต่างๆ

การทดลองเรื่องการแปะป้ายกำกับเงินพบข้อสรุปที่น่าสนใจ ดังนี้

- เงินทำงาน เงินเดือนที่ได้จากความเหน็ดเหนื่อยยาก สมองจะแปะป้ายว่าต้องระมัดระวัง ทำให้เราคิดทบทวนอย่างละเอียดก่อนใช้จ่าย
- เงินลาภลอย เงินที่ได้มาแบบไม่คาดฝัน เช่น ถูกรางวัลหรือโบนัส สมองจะแปะป้ายว่าเป็นเงินฟรี ทำให้มีแนวโน้มนำไปซื้อของฟุ่มเฟือยได้ง่ายกว่า

ทั้งที่ในความเป็นจริง เงินทั้งสองก้อนมีมูลค่าทางคณิตศาสตร์เท่ากันทุกประการ แต่ป้ายกำกับในสมองกลับสั่งการให้เราตัดสินใจใช้เงินแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

ความเจ็บปวดจากการจ่ายเงิน

รูดบัตรเครดิตซื้อของแพงได้อย่างง่ายดาย

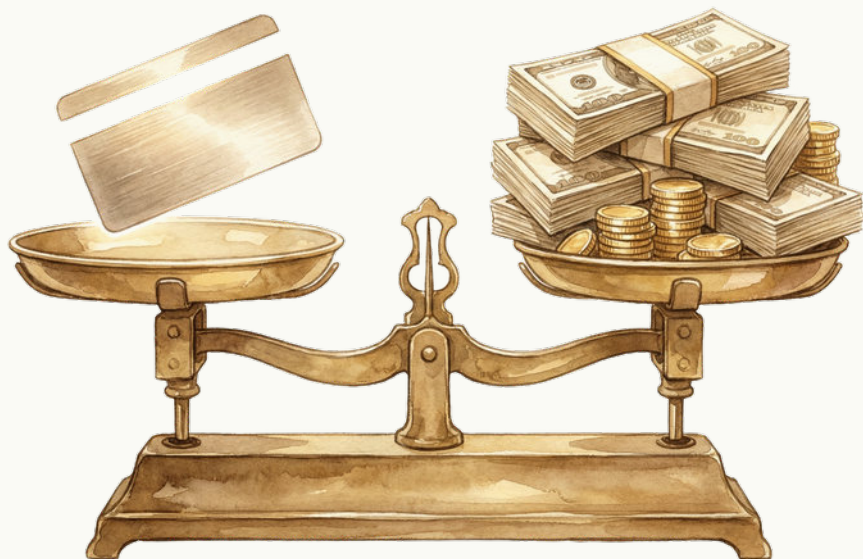
เมื่อเราใช้บัตรเครดิต สมองจะรับรู้ أنناยังไม่ได้สูญเสียเงินไปจริงๆ ในวินาทีนั้น การรูดบัตรจึงเป็นเหมือนการยืมระยะเวลาความเจ็บปวดออกไป ทำให้เรากล้าตัดสินใจซื้อสินค้าราคาสูงโดยไม่ลังเล เพราะความสุขที่ได้ของมานั้นเกิดขึ้นทันที แต่ภาระการจ่ายถูกผลักไปเป็นเรื่องของอนาคต

ควักเงินสดจ่ายกลับคิดหนักและเสียดาย

ในทางกลับกัน เมื่อต้องหยิบธนบัตรออกจากกระเป๋า สมองจะรับรู้ถึงการสูญเสียอย่างชัดเจนและทันที นักพฤติกรรมศาสตร์เรียกสิ่งนี้ว่า ความเจ็บปวดจากการจ่ายเงิน ยิ่งเห็นเงินสดร่อยหรอลงไปต่อหน้าต่อตา เรายิ่งรู้สึกเสียดายและคิดทบทวนอย่างหนักแม้จะเป็นเพียงการซื้อของใช้ราคาไม่กี่ร้อยบาทก็ตาม

รูปแบบการจ่ายเงินมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจ

น้ำหนักของความรู้สึกเมื่อจ่ายเงิน

ความเจ็บปวดจากการจ่ายเงิน

- บัตรเครดิต รูดง่ายและให้ความรู้สึกเบาหัวรากับชนนง สมองของเราแทบไม่รับรู้ถึงการสูญเสียเงินในทันที ทำให้เรามีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเกินตัวได้ง่ายกว่า
- เงินสด ให้ความรู้สึกหนักอึ้งและจับต้องได้ การควักธนบัตรออกจากกระเป๋าแต่ละครั้งทำให้สมองรับรู้ถึงการสูญเสียอย่างชัดเจน สร้างความเจ็บปวดทางใจที่ช่วยยับยั้งชั่งใจได้ดีกว่า

นอกจากความแตกต่างของวิธีการจ่ายเงินแล้ว ในชีวิตประจำวันของเรายังมีหลุมพรางทางจิตวิทยาอื่นๆ ที่หลอกให้เราใช้จ่ายเงินอย่างไม่สมเหตุสมผลอีกมากมาย ซึ่งมักจะซ่อนอยู่ในรูปแบบของการแบ่งแยกบัญชีในใจ

SAMPLE VERSION

This is a sample version.

Only the first few pages are included.

Purchase the full version
to access all content.